

[Prima Pagină](#) > ... > [Dreptul Familiei Și Succesiunea](#) > [Divorț Și Separare Legală](#) > [Spain](#)

Divorț și separare legală

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Care sunt condițiile pentru obținerea divorțului?

În Spania, ca urmare a reformei introduse prin Legea nr. 15/2005, divorțul nu mai presupune obligativitatea separării prealabile sau existența unor motive legale.

Procedura de divorț poate fi inițiată la cererea unuia dintre soți, a ambilor soți sau a unuia dintre soți cu consimțământul celuilalt. Pentru a obține o hotărâre de divorț, este suficient să fie îndeplinite următoarele cerințe și condiții:

1. Au trecut trei luni de la încheierea căsătoriei, în cazul în care divorțul este solicitat de ambii soți sau de unul dintre soți cu consimțământul celuilalt.
2. Au trecut trei luni de la încheierea căsătoriei, în cazul în care divorțul este solicitat numai de unul dintre soți.
3. Se poate solicita divorțul fără termen obligatoriu de așteptare după căsătorie în cazul în care există dovezi privind un risc la adresa vieții, a integrității fizice, a libertății, a integrității morale, a libertății și integrității sexuale a soțului/soției care solicită divorțul sau a copiilor unuia dintre soți sau ai ambilor soți.

Din cele de mai sus, rezultă că este suficient ca unul dintre soți să nu dorească să continue căsătoria pentru ca acesta să aibă posibilitatea să solicite și să obțină divorțul fără ca pârâtul să aibă dreptul de a se opune din motive de ordin material, după expirarea perioadei menționate anterior, iar, în ultimul caz, chiar fără a fi necesar să se aștepte expirarea perioadei prevăzute.

Procedura de divorț poate fi amiabilă sau contencioasă.

În primul caz, cererea trebuie să fie însoțită de un acord amiabil care să stabilească măsurile convenite în ceea ce privește îngrijirea copiilor supuși autorității părintești comune, exercitarea autorității părintești și, dacă este cazul, modalitățile de comunicare și de ședere a copiilor cu părintele care nu locuiește în mod obișnuit cu aceștia, dacă se consideră necesar modalitățile de vizitare și de comunicare a nepoților cu bunicii lor, ținând seama întotdeauna de interesele copiilor, aranjamentele privind animalele de companie, ținând seama de interesele membrilor familiei și de bunăstarea animalului; repartizarea perioadelor de coabitare și îngrijire, după caz, precum și a cheltuielilor legate de îngrijirea animalelor, utilizarea locuinței și a mobilierului, contribuția la cheltuielile de căsătorie și întreținere, precum și baza pentru actualizarea acestora și orice garanții, lichidarea, dacă este necesar, a regimului matrimonial și indemnizația de întreținere care trebuie plătită, după caz, unuia dintre soți.

În al doilea caz, cererea trebuie să fie însoțită de o propunere de măsuri care reglementează efectele divorțului sau ale separării și care vor fi discutate în cursul procedurii, autoritatea judiciară fiind cea care decide în cazul în care soții nu ajung la un acord.

În orice caz, instanțele sunt competente să se ocupe de copiii minori neemancipați sau de copiii mai mari cu privire la care instanțele au dispus măsuri de sprijin din partea părinților.

În cazul în care nu există copii, competența este atribuită (la alegerea părților) grefierului sau notarului.

În exercitarea atribuțiilor notariale care le sunt încredințate, funcționarii diplomatici sau consulari nu pot autoriza un act public de separare sau de divorț.

Normele privind anularea căsătoriei, separarea legală și divorțul se aplică tuturor căsătoriilor între persoane de același sex sau de sex diferit, întrucât în temeiul Legii 13/2005 căsătoria este supusă aceluiași cerințe și efecte indiferent dacă cele două părți la căsătorie sunt de același sex sau de sex diferit.

2 Care sunt motivele de divorț?

De la reforma introdusă prin Legea 15/2005, divorțul în Spania nu mai necesită invocarea niciunui motiv, întrucât menținerea legăturii căsătoriei este considerată a fi o manifestare de voință a soților.

Singura cerință este ca perioadele menționate în secțiunea 1 să fi expirat.

3 Care sunt efectele juridice ale unui divorț în ceea ce privește:

3.1 relațiile personale dintre soți (de exemplu numele de familie)

Primul efect al divorțului constă în faptul că legătura căsătoriei este desfăcută. Aceasta conduce la încetarea obligației soților de a locui împreună și de a-și furniza asistență reciprocă, care decurge din acest tip de legătură, iar ambii soți sunt liberi să încheie o altă căsătorie.

Legislația spaniolă nu impune ca soția să adopte numele de familie al soțului ca urmare a căsătoriei, astfel cum se întâmplă în alte țări.

3.2 Împărțirea bunurilor soților

Divorțul duce la dizolvarea regimului matrimonial și la lichidarea bunurilor comune. Bunurile comune se împart între soți în funcție de regimul matrimonial care a reglementat căsătoria.

3.3 copiii minori ai soților

Separarea legală, anularea căsătoriei și divorțul nu exonerează părinții de responsabilitățile pe care le au față de copiii lor.

În ceea ce privește măsurile personale referitoare la copiii rezultați în urma căsătoriei, trebuie să se ia o decizie cu privire la:

1. custodia copiilor,
2. autoritatea părintească și
3. organizarea vizitelor și a șederilor.

Toate aceste măsuri intră sub incidența „răspunderii părintești”, astfel cum se menționează în instrumentele UE.

Autoritatea părintească, ca formă de răspundere părintească, trebuie exercitată întotdeauna în interesul copiilor, în conformitate cu personalitatea lor și cu respectarea drepturilor acestora, precum și a integrității lor fizice și psihice. Aceasta include următoarele drepturi și obligații:

1. îngrijirea, custodia, hrana, creșterea și educația completă,
2. reprezentarea și administrarea bunurilor și
3. stabilirea locului reședinței obișnuite a minorului, care poate fi schimbat numai cu consimțământul ambilor părinți sau, în lipsa acestuia, prin autorizație judiciară. Schimbarea reședinței copiilor minori fără consimțământul ambilor părinți poate constitui o răpire.

În ceea ce privește custodia, analiza interesului superior al copilului va stabili dacă se acordă custodia comună sau custodia monoparentală.

În comunitățile autonome din Spania există diferite sisteme legislative, care au propriile norme de drept al familiei care trebuie să fie consultate în fiecare caz.

Codul civil prevede că trebuie acordată custodia comună a copiilor atunci când părinții solicită acest lucru în acordul amiabil propus sau atunci când se ajunge la un astfel de acord în timpul procedurii judiciare. În cazul în care nu se poate ajunge la un acord, custodia poate fi încredințată de instanța judecătorească, la cererea uneia dintre părți, în urma unui raport prezentat de serviciul de urmărire penală (*Ministerio Fiscal*), luând în considerare protecția adecvată a interesului superior al copilului. Jurisprudența Curții Supreme a stabilit că custodia comună nu este o excepție, ci mai degrabă o măsură normală și chiar de dorit, în măsura în care pune în aplicare dreptul copiilor de a intra în contact cu ambii părinți, chiar și în situații de criză, cu condiția ca acest lucru să fie fezabil.

În ceea ce privește întreținerea copiilor rezultați din căsătorie, în principiu, separarea părinților nu îi absolvă pe aceștia de obligațiile pe care le au față de copiii lor și ambii părinți trebuie să contribuie la întreținerea copilului. Întreținerea acoperă tot ceea ce este esențial în ceea ce privește hrana, cazarea, îmbrăcămintea și asistența medicală, creșterea și educația, atâta timp cât copilul este minor și chiar ulterior, atunci când copilul nu a fost în măsură să își finalizeze educația din motive independente de voința sa.

În mod normal, aceasta înseamnă că soțul/soția care nu are în îngrijire copiii este obligat(ă) să plătească o indemnizație de întreținere soțului/soției căruia (căreia) i s-au încredințat copiii, până când aceștia din urmă devin independenți din punct de vedere financiar sau se află într-o situație de dependență financiară din motive imputabile acestora. În general, într-un sistem de custodie comună, fiecare părinte suportă cheltuielile aferente copiilor pentru perioada în care trăiesc împreună (îmbrăcăminte, hrană sau cazare), iar pentru cheltuielile comune se deschide un cont comun în care fiecare dintre părinți plătește o contribuție lunară sau plătește proporțional cu mijloacele financiare de care dispune. În pofida celor de mai sus, mijloacele financiare ale fiecărui părinte putând fi foarte diferite, nu există niciun motiv ca unul dintre cei doi părinți să nu plătească o sumă celuilalt pentru ca acesta să facă față cheltuielilor legate de copii atunci când aceștia locuiesc cu acest părinte.

Consiliul General al Puterii Judiciare (*Consejo General del Poder Judicial*) a elaborat [Tabele pentru determinarea plăților cu titlu de indemnizație de întreținere pentru copii în cadrul procedurilor familiale](#) și pune la dispoziție o aplicație informatică online pentru a efectua cu ușurință calculele în fiecare caz. Aceste tabele sunt doar orientative.

3.4 obligația de a plăti pensie de întreținere celuilalt soț?

În cazul în care separarea sau divorțul conduce la un dezechilibru financiar pentru unul dintre soți față de celălalt, astfel încât soțul/soția în cauză este într-o situație mai defavorabilă decât înainte de desfacerea căsătoriei, acesta are dreptul de a primi despăgubiri, care pot lua forma unei indemnizații temporare sau pe perioadă nedeterminată sau a unei plăți unice, astfel cum se stabilește în acordul amiabil sau în hotărârea judecătorească.

Unele teritorii au norme speciale în acest sens.

4 Ce înseamnă, în termeni practici, termenul legal de „separare legală”?

Separarea legală înseamnă suspendarea conviețuirii, încetarea obligației de coabitare, dar legătura căsătoriei rămâne valabilă. De asemenea, niciunul dintre soți nu mai are posibilitatea de a lega bunurile celuilalt de exercitarea autorității domestice.

5 Care sunt condițiile pentru separarea legală?

La fel precum în cazul divorțului, de la reforma introdusă prin Legea 15/2005, separarea legală în Spania nu mai necesită invocarea niciunui motiv, întrucât menținerea legăturii căsătoriei este considerată a fi o manifestare de voință a soților.

Singura cerință este respectarea unei durate minime de timp după încheierea căsătoriei înainte de introducerea procedurii de separare legală (cu excepția anumitor cazuri). Aceste perioade sunt aceleași ca în cazul procedurilor de divorț, astfel cum sunt prevăzute la punctul 1.

6 Care sunt efectele juridice ale separării legale?

Efectele separării legale sunt aceleași cu cele ale divorțului: suspendarea conviețuirii, iar bunurile celuilalt soț nu mai pot fi legate de exercitarea autorității domestice începând cu data hotărârii judecătorești definitive sau a decretului de declarare a separării sau de îndată ce ambii soți și-au exprimat consimțământul printr-un act public. Diferența constă în faptul că separarea slăbește legătura căsătoriei, dar nu o desface.

Prin urmare, reconcilierea este posibilă, deoarece legătura căsătoriei nu a fost desfăcută. Pentru a avea efecte juridice, reconcilierea trebuie adusă la cunoștința instanței de către ambele părți, în mod separat. În cele din urmă, în cazul regimului matrimonial al comunității (de exemplu, în cazul *sociedad de gananciales* - comunitatea de bunuri, în care se consideră că fiecare dintre soți deține jumătate din bunurile celuilalt), acest regim este dizolvat și este înlocuit cu un regim de separare a bunurilor.

De asemenea, în ceea ce privește separarea legală (și chiar și separarea în fapt), nu mai operează prezumția de filiație, potrivit căreia copiii născuți la mai puțin de 300 de zile după separare sunt prezumați a fi copii ai soțului.

7 Ce înseamnă, în practică, termenul „anularea căsătoriei”?

Anularea căsătoriei (aplicabilă atât căsătoriilor între persoane de sex diferit, cât și căsătoriilor între persoane de același sex) necesită o declarație în instanță în care se afirmă că respectiva căsătorie a fost afectată de vicii de consimțământ care au făcut ca aceasta să fie lipsită de valabilitate încă de la început, declarația în instanță însemnând de fapt că respectiva căsătorie nu a existat niciodată și, prin urmare, nu a avut niciodată efecte juridice. În consecință, ambii soți își recuperează calitatea de persoane necăsătorite.

Aceasta antrenează dizolvarea și lichidarea regimului matrimonial al comunității de bunuri și pune capăt obligației de coabitare și de asistență reciprocă.

Spre deosebire de cazurile de separare legală sau divorț, faptul că se consideră că respectiva căsătorie nu a existat înseamnă că nu se plătește nicio indemnizație compensatorie, întrucât aceasta presupune să fi existat o căsătorie valabilă; există și o excepție de la acest principiu, și anume soțul care a acționat cu bună-credință poate să primească o plată cu titlu de despăgubiri, în cazul în care celălalt soț a acționat cu rea-credință la încheierea căsătoriei.

Efectele juridice deja produse înainte de pronunțarea hotărârii judecătorești de anulare a căsătoriei continuă să se aplice copiilor. Aceste efecte sunt, prin urmare, aceleași precum în cazul separării sau al divorțului.

În Spania, pe lângă cererile de constatare a nulității formulate de instanțele civile, trebuie recunoscute și efectele civile ale deciziilor pronunțate de jurisdicțiile ecleziastice cu privire la nulitatea căsătoriilor canonice sau ale deciziilor pontificale cu privire la căsătoriile de scurtă durată neconsumate care necesită o procedură de validare (similară unei proceduri de *exequatur*) examinată de instanțele de prim grad de jurisdicție (*Juzgados de Primera Instancia*) (în locurile în care există instanțe specializate în dreptul familiei). Acest lucru este prevăzut în Acordul din 3 ianuarie 1979 dintre statul spaniol și Sfântul Scaun cu privire la aspecte juridice.

8 Care sunt condițiile pentru anularea căsătoriei?

Condițiile care conduc la anularea căsătoriei, indiferent de forma în care a fost încheiată, sunt:

1. lipsa consimțământului cu privire la încheierea căsătoriei;
2. căsătoria a fost încheiată în pofida existenței unuia dintre impedimentele în calea căsătoriei;
3. căsătoria a fost încheiată fără participarea unui judecător de pace, a primarului sau a consilierului, a grefierului, a notarului sau a funcționarului în fața căruia trebuie să fie încheiată sau în lipsa martorilor;
4. căsătoria a fost încheiată în condițiile în care una dintre părți s-a înșelat cu privire la identitatea celeilalte părți sau la calitățile personale ale acesteia care ar fi fost decisive pentru a-și da consimțământul la încheierea căsătoriei;
5. căsătoria a fost încheiată sub presiune sau constrângere morală.

9 Care sunt efectele juridice ale anulării căsătoriei?

Prin anularea căsătoriei se stabilește că aceasta a fost lipsită de valabilitate încă din momentul în care a fost încheiată. În consecință, ambii soți își recuperează calitatea de persoane necăsătorite.

Cu toate acestea, efectele deja produse în cadrul căsătoriei anulate între momentul în care aceasta a fost încheiată și data hotărârii de anulare rămân valabile în ceea ce privește copiii și soțul/soția sau soții care au acționat cu bună-credință.

În cazul în care regimul matrimonial al comunității de bunuri este lichidat, soțul care a acționat cu rea-credință nu dobândește o cotă-parte din activele soțului care a acționat cu bună-credință.

În plus, în cazul în care a existat coabitare, partea care a acționat cu bună-credință poate obține despăgubiri pentru a corecta eventualul dezechilibru financiar care este posibil să fi fost cauzat prin hotărârea de anulare.

10 Există mijloace alternative extrajudiciare pentru rezolvarea chestiunilor legate de divorț, fără recurgerea la instanță?

În Spania, medierea familială este reglementată la nivel de stat, de Legea privind medierea în materie civilă și comercială: [Legea nr. 5/2012 din 6 iulie 2012](#), de transpunere în legislația spaniolă a Directivei 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială.

Principiile generale care reglementează medierea sunt următoarele: caracterul voluntar și libera alegere, imparțialitatea, neutralitatea și confidențialitatea. În plus față de aceste principii, există norme sau orientări care ghidează acțiunile întreprinse de părți în cadrul medierii, cum ar fi buna-credință și respectul reciproc, precum și obligația lor de cooperare și de sprijin pentru mediator.

Legea nr. 5/2012 citată anterior reglementează „medierea în litigiile transfrontaliere”, și anume cele în care cel puțin una dintre părți își are domiciliul sau reședința obișnuită într-un alt stat decât cel în care au domiciliul oricare dintre celelalte părți afectate, în cazul în care acestea convin să recurgă la mediere sau în cazul în care medierea este obligatorie în temeiul legii aplicabile. Aceasta acoperă, de asemenea, conflicte anticipate sau soluționate printr-un acord de mediere, indiferent de locul în care a fost încheiat acesta, atunci când, ca urmare a unei schimbări de reședință de către oricare dintre părți, se intenționează punerea în aplicare a acordului sau a unora din consecințele sale pe teritoriul unui alt stat.

Majoritatea comunităților autonome, prin parlamentele autonome respective, au adoptat legi privind medierea familială. De exemplu:

- Andaluzia – Legea 1/2009 din 27 februarie 2009 privind medierea în domeniul familiei în Andaluzia;
- Aragon – Legea 9/2011 din 24 martie 2011 privind medierea în domeniul familiei în Aragon;
- Asturias – Legea 3/2007 din 23 martie 2007 privind medierea în domeniul familiei;
- Insulele Canare – Legea 15/2003 din 8 aprilie 2003 privind medierea în domeniul familiei;
- Cantabria – Legea 1/2011 din 28 martie 2011 privind medierea în Comunitatea autonomă Cantabria;
- Castilla-La Mancha – Legea 4/2005 din 24 mai 2005 privind serviciul social specializat în medierea familială;
- Castilla-León – Legea 1/2006 din 6 aprilie 2006 privind medierea familială în Castilla-León;
- Catalonia [medierea este deosebit de importantă în această comunitate autonomă, care și-a dezvoltat competența legislativă în materie dispunând la articolul 233 alineatul (6) din Codul civil al Cataloniei că autoritatea judiciară poate trimite soții la o sesiune de informare cu privire la mediere în cazul în care consideră că, având în vedere circumstanțele cauzei, există încă posibilitatea de a ajunge la un acord];
- Valencia – Legea 7/2001 din 26 noiembrie 2001, care reglementează medierea în domeniul familiei în Valencia;
- Galicia – Legea 4/2001 din 31 mai 2001 privind medierea în domeniul familiei;
- Insulele Baleare – Legea 14/2010 din 9 decembrie 2010 privind medierea în domeniul familiei în Insulele Baleare;
- Madrid – Legea 1/2007 din 21 februarie 2007, medierea familială la Madrid; și
- Țara Bascilor – Legea nr. 1/2008 din 8 februarie 2008 privind medierea familială, prin intermediul

parlamentelor autonome respective.

La nivel de stat, articolul 770 alineatul (7) din [Codul de procedură civilă](#) prevede că, în materie de separare și divorț, părțile pot solicita, de comun acord, o suspendare a procedurii în scopul medierii.

În procedurile matrimoniale transfrontaliere, se aplică articolul 25 din Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019, conform căruia „Cât de repede posibil și în orice etapă a procedurii, instanța invită părțile, fie în mod direct fie, după caz, cu asistența autorităților centrale, să aibă în vedere posibilitatea de a recurge la mediere sau la alte mijloace de soluționare alternativă a litigiilor, cu excepția cazului în care acest lucru este contrar interesului superior al copilului, nu este adecvat în speță sau ar întârzia procedura în mod nejustificat.”

Medierea este posibilă, de asemenea, în cazurile de răpire internațională de copii. În astfel de cazuri, însă, durata procedurii de mediere trebuie să fie cât mai scurtă posibil, iar procedura trebuie să se concentreze într-un număr minim de ședințe. Suspendarea procedurii de mediere nu poate depăși în niciun caz termenul legal de soluționare a cazurilor de răpire. În cazul în care se ajunge la un acord privind medierea (care poate fi extins la alte chestiuni), acesta trebuie să fie aprobat de către judecător ținând seama de legislația în vigoare și de interesul superior al copilului. Întrucât competența în materie de răpire de copii este diferită de cea a procedurilor de dreptul familiei (doar instanțele regionale din capitalele provinciilor sunt competente în materie de proceduri de răpire, în timp ce procedurile de dreptul familiei sunt de competența tuturor instanțelor judecătorești), este posibil ca, în cazul în care acordul se extinde și la alte chestiuni, aprobarea să fie de competența unor judecători diferiți (în ceea ce privește răpirea - judecătorul de la instanța regională din capitala provinciei și în ceea ce privește celelalte aspecte - judecătorul de dreptul familiei care este sesizat cu cauza).

În cadrul procedurilor civile care intră în competența instanțelor care se ocupă de violența împotriva femeilor (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), medierea este interzisă.

11 Cui ar trebui să adresez cererea mea (petiția mea) de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei? Ce formalități trebuie respectate și ce acte ar trebui să atașez la cererea mea?

a) Unde îmi pot depune cererea

Odată definită competența internațională a instanțelor spaniole de a soluționa cazul [instituită prin [Regulamentul \(UE\) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019](#)] și, după caz, competența de a soluționa măsurile complementare hotărârii privind legătura, cererea de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei trebuie depusă la instanța de prim grad de jurisdicție (cu excepția cazului în care se decide să se recurgă la un notar, în cazurile de separare legală sau de divorț prin acord care nu implică minori). În unele districte judiciare, există instanțe de prim grad de jurisdicție specializate în dreptul familiei. În mod specific, instanța de prim grad de jurisdicție:

- în a cărei rază se află domiciliul conjugal
- dacă soții trăiesc în districte judiciare diferite, reclamantul poate alege între instanța de la:
 - ultimul domiciliu conjugal
 - sau de la reședința pârâtului
 - sau, în cazul în care pârâtul nu are domiciliu sau reședință stabilă, cererea poate fi depusă la instanța în raza căreia pârâtul locuiește sau a locuit ultima dată, la alegerea reclamantului.
- În cazul în care pârâtul nu are domiciliu sau reședință stabilă, cererea poate fi depusă la instanța în raza căreia pârâtul locuiește sau a locuit ultima dată, la alegerea reclamantului.
- În cazul în care competența nu poate fi stabilită nici în acest mod, aceasta revine instanței de prim grad de jurisdicție de la domiciliul solicitantului.
- În cazul în care o cerere de divorț sau de separare legală este depusă în comun de ambii soți, aceștia pot realiza acest lucru în fața judecătorului:
 - din locul în care aceștia au locuit împreună ultima dată
 - sau de la domiciliul oricăruia dintre solicitanți.
- Cererile de adoptare a unor măsuri provizorii preliminare pot fi soluționate de judecătorul de primă instanță de la domiciliul solicitantului.

În Spania, [Legea organică nr. 1/2004 din 28 decembrie 2004 privind măsurile cuprinzătoare de protecție](#)

[împotriva violenței de gen a înființat instanțele care se ocupă de violența împotriva femeilor](#) cu competență civilă în ceea ce privește procedurile de separare legală, de divorț și de anulare a căsătoriei, în cazurile în care una dintre părțile la procedura civilă este o femeie care este victima violenței de gen, astfel cum se menționează la articolul 87 alineatul (1) litera (a) din Legea privind sistemul judiciar, iar una dintre părțile la procedura civilă este anchetată în calitate de autor, instigator sau complice necesar la un act de violență de gen. În acest caz, cererea trebuie depusă la instanța competentă în materie de violență împotriva femeilor care audiază procedura penală.

Pentru informații privind instituțiile judiciare spaniole și pentru localizarea unei instanțe, puteți consulta [motorul de căutare](#) de pe site-ul Consiliului General al Puterii Judiciare.

Atunci când se decide să se recurgă la un notar, trebuie redactat un act notarial la notarul în raza teritorială a căruia se află ultimul domiciliu comun sau domiciliul ori reședința obișnuită a oricăruia dintre solicitanți.

Ghidul practic pentru aplicarea Regulamentului Bruxelles IIb este disponibil pe această pagină: [Publicațiile RJE](#).

b) Formalități și documente

În cazul în care litigiul este supus judecării unei instanțe, cererea de anulare a căsătoriei, de separare legală sau de divorț trebuie să fie depusă în scris și să fie semnată de avocații reclamantului (*letrado* și *procurador*). Serviciile acestor profesioniști pot fi oferite ambilor soți în cazul în care aceștia intenționează împreună o acțiune de separare legală sau de divorț.

Cererile de separare legală, de anulare a căsătoriei sau de divorț trebuie să fie însoțite de:

- certificatul de căsătorie și certificatele de naștere ale copiilor; nu este suficient să se prezinte doar livretul de familie (*Libro de familia*);
- documentele pe care solicitantul își întemeiază cauza;
- documente care permit evaluarea situației financiare a soților și, dacă este cazul, a copiilor lor, cum ar fi declarații fiscale, fișe de salariu, extrase de cont, titluri de proprietate sau certificate de înregistrare a bunurilor, atunci când părțile emit pretenții cu privire la chestiuni legate de proprietate;
- un plan parental privind măsurile referitoare la copiii minori neemancipați sau la copiii mai mari, în cazul în care instanțele au dispus măsuri de sprijin parental;
- o propunere de acord amiabil în cazul în care se solicită divorțul sau separarea legală printr-o cerere comună.

În cazul în care se preferă calea notarială (separare legală sau divorț prin acordul soților în lipsa minorilor neemancipați), conform legii, soții trebuie să fie asistați de către un avocat în momentul elaborării actului notarial și trebuie să prezinte acordul amiabil, pe lângă certificatele eliberate de registrul de stare civilă.

12 Pot obține asistență judiciară în vederea acoperirii cheltuielilor de judecată?

Spania recunoaște dreptul cetățenilor spanioli, al cetățenilor altor state membre ale Uniunii Europene și al cetățenilor străini din Spania la asistență juridică gratuită, dacă aceștia pot dovedi că nu dispun de mijloace suficiente pentru a iniția o acțiune judiciară.

Persoanele fizice au dreptul la asistență juridică gratuită în cazul în care acestea nu dispun de suficiente resurse și dețin active și venituri economice brute, calculate anual pentru toate rubricile și per unitate familială, care nu depășesc următoarele praguri:

1. dublul indicelui polivalent public al venitului (IPREM) aflat în vigoare la data depunerii cererii pentru persoanele care nu sunt membre ale niciunei unități familiale;
2. de două ori și jumătate valoarea indicelui polivalent public al venitului, aflat în vigoare la data depunerii cererii, pentru persoanele care sunt membre ale oricărui tip de unitate familială alcătuită din mai puțin de patru persoane;
3. de trei ori valoarea acestui indice pentru unități familiale alcătuite din patru sau mai multe persoane.

Calcularea IPREM

Calcularea IPREM: informații privind valoarea IPREM și modificările aduse acestuia pot fi găsite la adresa: <http://www.iprem.com.es>

Cererea trebuie depusă la baroul (*Colegio de Abogados*) din localitatea în care își are sediul instanța sesizată cu acțiunea principală sau la instanța de la domiciliul solicitantului; în cel din urmă caz, organul judiciar trebuie să transmită cererea baroului competent teritorial.

Asociațiile barourilor sunt desemnate ca autoritate de primire pentru cereri în cadrul litigiilor transfrontaliere. În astfel de litigii, autoritatea care a emis cererea este asociația baroului pentru reședința obișnuită sau domiciliul solicitantului.

Un cetățean european al cărui stat este parte la Acordul european privind transmiterea cererilor de asistență judiciară poate depune cererea la autoritatea centrală desemnată de țara sa pentru punerea în aplicare a acordului.

Cererea trebuie prezentată înainte de inițierea procedurii sau, în cazul în care partea care solicită asistență judiciară este pârâtul, înainte de depunerea întâmpinării. Cu toate acestea, atât reclamantul, cât și pârâtul pot solicita asistență judiciară ulterior, după ce dovedesc că circumstanțele lor financiare s-au schimbat.

În cazul în care nu există suficiente active comune și unul dintre soți se află în imposibilitatea de a obține asistență juridică deoarece situația financiară a celuilalt împiedică acest lucru, acesta din urmă poate fi obligat să suporte cheltuielile de judecată, în totalitate sau în parte, în cadrul unei proceduri cunoscute sub denumirea de „*litis expensas*” (cheltuielile de judecată în condiții speciale pentru procedura de divorț).

13 Este posibil să atac o hotărâre de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei?

Hotărârile pronunțate de instanțele de judecată din Spania în cadrul procedurilor de divorț, de separare de drept și de anulare a căsătoriei pot fi supuse căilor de atac. Apelul trebuie introdus în termen de 20 de zile în fața instanței de prim grad de jurisdicție care a pronunțat decizia atacată, însă instanța competentă să se pronunțe este instanța provincială (*Audiencia Provincial*) corespunzătoare. În anumite cazuri, împotriva hotărârii pronunțate în apel se poate introduce un recurs în casație și, dacă este cazul, o cale de atac extraordinară pentru încălcarea normelor de procedură în fața secției civile din cadrul Curții Supreme sau în fața Secțiilor civile și penale ale Înalțelor Curți de Justiție (*Tribunales Superiores de Justicia*), dacă există norme juridice speciale în comunitatea autonomă corespunzătoare.

Căile de atac împotriva hotărârii, conform legii, nu vor suspenda eficacitatea măsurilor aprobate prin hotărâre. În cazul în care calea de atac se referă numai la decizii privind măsurile, greșierul trebuie să declare decizia de anulare, de separare sau de divorț ca fiind definitivă, iar înscrierea acesteia în registrul de stare civilă va fi aprobată.

În cadrul procedurilor de separare legală și de divorț prin acord, hotărârea judecătorească prin care se aprobă în totalitate acordul amiabil propus nu este supusă niciunei căi de atac, cu excepția celei înaintate de serviciul de urmărire penală, în cazul în care acesta este implicat, care poate interveni în interesul unui minor sau al persoanelor lipsite de capacitate. În cazul în care nu se aprobă nicio măsură, se poate introduce o cale de atac.

În ceea ce privește măsurile preliminare provizorii pe care un judecător le poate adopta înaintea sau în cursul procedurii de separare legală, de anulare a căsătoriei sau de divorț, decizia de adoptare a unor astfel de măsuri nu poate fi atacată cu apel, dată fiind valabilitatea sa temporară, întrucât aceasta va fi înlocuită prin hotărârea pronunțată în procedura de separare legală, de anulare a căsătoriei sau de divorț.

14 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei emisă de o instanță în alt stat membru să fie recunoscută în acest stat membru?

În acest caz, se aplică [Regulamentul \(UE\) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind](#)

[răpirea internațională de copii \(reformare\)](#), cunoscut sub denumirea de Regulamentul Bruxelles IIb, care este în vigoare în toate statele membre, cu excepția Danemarcei.

Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului (Regulamentul Bruxelles IIb) a înlocuit Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 (Regulamentul Bruxelles IIa) începând cu 1 august 2022. În funcție de domeniul de aplicare în timp, trebuie aplicat un instrument sau altul.

În cazul în care unicul scop este de a actualiza datele din registrul de stare civilă al unui stat membru (în cazul Regatului Unit până la 31 decembrie 2020) pe baza unei hotărâri judecătorești referitoare la procedurile de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei pronunțată în alt stat membru și dacă, în temeiul legislației statului membru respectiv, astfel de hotărâri nu mai sunt deschise căilor de atac judiciare, este suficient să se depună o cerere în acest sens la registrul de stare civilă, în conformitate cu dispozițiile regulamentului aplicabil, care să fie însoțită de:

- o copie a hotărârii judecătorești, care trebuie să îndeplinească condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale în conformitate cu legislația statului care a eliberat hotărârea respectivă;
- un certificat conform cu modelul oficial standardizat, emis de instanța judecătorească națională, tribunalul sau autoritatea competentă din statul membru în care a fost pronunțată hotărârea;
- în cazul în care hotărârea a fost pronunțată în lipsă, documentele din care reiese că cererea a fost notificată părților în mod corespunzător.

În cazul în care se dorește recunoașterea în Spania a unei hotărâri de divorț, de anulare a căsătoriei sau de separare legală, pronunțată în unul dintre statele membre, cu excepția Danemarcei, trebuie depusă o cerere de recunoaștere, fără a fi necesar ca hotărârea în cauză să fie obligatorie în statul membru în care a fost pronunțată (este suficient ca aceasta să fie executorie în statul de origine), în fața judecătorului de primă instanță de la locul de reședință al persoanei împotriva căreia se introduce cererea de recunoaștere sau de nerecunoaștere a hotărârii. În cazul în care părțul nu locuiește în Spania, cererea poate fi depusă la instanța din locul în care acesta se află în Spania sau de la ultima sa reședință în Spania sau, în lipsa tuturor celor de mai sus, la instanța de la domiciliul reclamantului.

Cererea se depune în scris, recurgându-se la serviciile unui avocat și trebuie să fie însoțită de aceleași documente precum în cazul precedent.

Recunoașterea unei hotărâri poate fi accesorie.

Recunoașterea în Spania a hotărârilor pronunțate în Danemarca este reglementată de [Legea nr. 29/2015 din 30 iulie 2015 privind cooperarea judiciară internațională în materie civilă](#). Procedura începe prin depunerea unei cereri direct la instanța de prim grad de jurisdicție competentă.

În cazul în care unicul scop este înscrierea în registrul de stare civilă, nu este necesară obținerea unei autorizații judiciare prealabile sau prin procedura de exequatur, întrucât se aplică [Legea nr. 20/2011 din 21 iulie 2011 privind serviciul de stare civilă](#).

15 Cărei instanțe ar trebui să mă adresez pentru a ataca recunoașterea unei hotărâri de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei emisă de o instanță într-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în aceste cazuri?

Procedura prin care se solicită nerecunoașterea unei hotărâri este aceeași cu procedura prin care se solicită recunoașterea unei hotărâri. În cazul în care hotărârea a fost recunoscută în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului, opoziția poate fi depusă numai după notificarea hotărârii de acordare a recunoașterii, la instanța provincială competentă, în termenul legal.

În cazul în care este vorba despre o hotărâre pronunțată în Danemarca, opoziția trebuie depusă atât timp cât hotărârea se află încă pe rolul instanței de prim grad de jurisdicție, în timp ce instanța examinează cererea de recunoaștere depusă de cealaltă parte. În toate cazurile, este necesar să se dispună de serviciile unui avocat pentru a prezenta în mod oficial opoziția.

16 Care este legislația în materie de divorț pe care instanța o aplică într-o acțiune de divorț între soți care nu locuiesc în acest stat membru sau care sunt de naționalități diferite?

După intrarea în vigoare a [Regulamentului \(UE\) nr. 1259/2010 la 21 iunie 2012](#), în conformitate cu articolele 5 și 8 din regulament, soții pot opta pentru legislația aplicabilă divorțului sau separării lor dintre cele specificate în regulament. În cazul în care soții nu și-au manifestat o opțiune, divorțul și separarea legală sunt reglementate de legislația statului:

1. pe teritoriul căruia soții își au reședința obișnuită la data sesizării instanței judecătorești; sau, în caz contrar,
2. pe teritoriul căruia soții își aveau ultima reședință obișnuită, cu condiția ca perioada respectivă să nu se fi încheiat cu mai mult de un an înaintea sesizării instanței judecătorești, atât timp cât unul dintre soți încă mai are reședința în statul în cauză la data sesizării instanței judecătorești; sau, în caz contrar,
3. a cărui cetățenie este deținută de ambii soți la data sesizării instanței judecătorești; sau, în caz contrar,
4. unde este sesizată instanța judecătorească.

Legea aplicabilă anulării căsătoriei și efectelor acesteia va fi stabilită în conformitate cu legea aplicabilă încheierii căsătoriei, în conformitate cu Codul civil.

În ceea ce privește regimurile matrimoniale, legea aplicabilă va fi stabilită prin [Regulamentul \(UE\) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016](#) de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale sau, în cazul în care acest regulament nu se aplică, prin articolul 9 alineatul (2) din [Codul civil spaniol](#).

Problemele legate de răspunderea părintească față de copii sunt reglementate, în conformitate cu dispozițiile prevăzute de [Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996](#), de legea forului.

În ceea ce privește măsurile provizorii, se aplică aceeași lege ca cea care reglementează separarea legală, anularea căsătoriei sau divorțul, după caz, cu excepția măsurilor urgente care pot fi adoptate față de persoanele sau bunurile prezente în Spania, chiar și atunci când acestea nu sunt competente să soluționeze cauza.

Legea aplicabilă obligațiilor de întreținere va fi stabilită în conformitate cu [Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere](#).

Legea aplicabilă regimului matrimonial va fi stabilită în conformitate cu [Regulamentul \(UE\) 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016](#).

În ceea ce privește furnizarea de probe cu privire la legea străină în Spania, dacă este cazul, conținutul și valabilitatea acesteia vor trebui să fie dovedite; instanța din Spania poate stabili acest lucru prin orice mijloace consideră a fi necesar în vederea aplicării acesteia.

În cele din urmă, trebuie subliniat că acțiunile formulate în Spania sunt întotdeauna reglementate de dreptul procedural spaniol, indiferent de legea aplicabilă în materie de divorț, de separare legală sau de anulare a căsătoriei. Aceste proceduri sunt reglementate de volumul IV titlul I din [Legea nr. 1/2000 din 7 ianuarie 2000 privind procedura civilă](#).

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

Ultima actualizare: 25/09/2025

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere

sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.